

Posudek bakalářské práce

Vnímání celku a jeho částí u dětí v mateřské škole

Bc. Magdaléna Anna Hofmanová

Učitelství pro MŠ

Správné vnímání a chápání vztahu celku a jeho částí je důležitým prvkem rozvoje logického myšlení dětí a vytváření předmatematických představ. V průběhu věku, který odpovídá docházce do mateřské školy, dochází k výrazným změnám v chápání tohoto vztahu, proto je téma aktuální a nabízí prostor pro ověřování toho, co uvádí odborná literatura, ale i pro objevování nových skutečností.

Bakalářská práce je vyváženě rozdělena na tři části – teoretickou, metodologickou a experimentální. V teoretické části se autorka nejprve zabývá vývojem dítěte od 3 do 6 let obecně. Všímá si jeho motorického a kognitivního vývoje i zrání v oblasti emoční a sociální. Text je přehledný a vhodně v závěru každé části doplněný tabulkou, ve které autorka přehledně shrnuje jednotlivé etapy vývoje v dané oblasti. Připomínku mám pouze k tomu, že mohla více čerpat z primárních zdrojů a omezit podklady k přednáškám pro studenty daného oboru umístěné na Courseware.

Na obecnou část navazuje kapitola o předmatematické výchově, ve které je vzhledem k tématu práce blíže rozveden cíl této výchovy zaměřený na strukturu celku a funkce částí. Ve vztahu k experimentální části a závěrům experimentu je zde tabulka o vývoji s ohledem na věk dítěte obzvláště důležitá, stejně jako vysvětlení významu dekompozice a kompozice s ukázkami úkolů, ve kterých se uplatňují jednotlivé typy odpovídajících aktivit dětí.

Teoretická část je přehledná a logicky komponovaná, tvoří dobrý vstup do dalších kapitol práce.

Metodologická část je uvedena vymezením cíle experimentu. Autorka se podle mého názoru nemusela omezovat na výčet prováděných aktivit různé obtížnosti, ale mohla například formulovat výzkumné otázky s vazbou na vývoj dítěte, pohlaví apod.

K dosažení cíle autorka vybrala čtyři aktivity vždy se třemi úkoly různé obtížnosti, které děti prováděly individuálně. Z činnosti dětí byl pořízen videozáznam, což umožnilo podrobnou analýzu průběhu činnosti. Oceňuji přípravu podmínek a scénáře experimentálních činností, formy hodnocení i způsobu záznamu výsledků. Předem je promyšlen rozhovor s dětmi při zadávání úkolů i v případě chyb při jejich provádění tak, aby kontakt vždy vyzněl pozitivně. Z průběhu experimentu je cítit pěkný přístup k dětem, ať se jedná o vhodnou motivaci, přiměřenou dopomoc, či pozitivní hodnocení výsledku činnosti.

Vlastní experiment proběhl se skupinou 9 dětí předškolního věku (4 chlapci a 5 děvčat, vždy 3 děti z každé věkové skupiny: 3-4, 4-5, 5-6 let) v mateřské škole a ve třídě, ve které působí autorka jako učitelka. S dítětem pracovala po odpoledním odpočinku. Podle vlastních zkušeností a předchozích diagnostik uvádí autorka stručné charakteristiky dětí. Některé údaje (lateralita, počet sourozenců) nejsou žádným způsobem následně využívány, proto se zde jeví jako nadbytečné.

Výsledky experimentu jsou slovně popsány a zachyceny v grafech a tabulkách. Autorka uvádí celkové hodnocení úkolu i rozbor úspěšnosti řešení jeho jednotlivých úrovní. V tabulkách

jsou děti seřazeny podle věku, aby bylo možné lépe sledovat postupující vývoj. Text je proložen ukázkami řešení.

V závěru práce se autorka znovu vrací k výběru tématu a popisu struktury práce, neorganicky až zde zařazuje informace o časovém rozvržení činností, které patří do metodologie či do popisu experimentu. Očekávala bych více prostoru pro souhrn výsledků a jejich srovnání s informacemi v úvodní teoretické části. Na druhé straně oceňuji snahu o doporučení pro aplikaci výsledků práce do každodenní činnosti v mateřské škole.

V práci se nevyskytují závažnější odborné ani metodické chyby. Dále uvádím několik komentářů a otázek, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- s. 45 – O čem svědčí to, že děti nezakreslily knoflíky podle počtu? Co může být důvodem toho, že u sněhuláka nakreslilo nos více dětí, než u obrázku obličejů?
- s. 46 – Která strategie se jeví jako promyšlenější – najít díl a přilepit, nebo složit obrázek a nalepit? Uvažovaly děti i tímto způsobem?
- s. 53 – Zajímavá je skutečnost, že mladší děti dokázaly složit tak rychle čtverec. Čím si to vysvětlujete?
- s. 54 – Jak děti při skládání myšky postupovaly? V jakém pořadí hledaly nejčastěji jednotlivé díly?

Práce je psána přehlednou a srozumitelnou formou, má vysokou grafickou úroveň, text je doplněn fotografiemi, grafy a tabulkami.

Autorka se bohužel nevyvarovala řady překlepů a jazykových nedostatků (např. mnoho chybějících čárek v souvětích, s. 14 – základ vytvořili pojmy, s. 18 – s dvěmi aktivitami, s. 22 – ukážeme jí (jí – stavbu), s. 37 – jí něco nejde, s. 45 – polovina dětí nakreslily, s. 47, 51, 59 – úspěšné byli děti, opakovaně úspěšnost bylo (byla), s. 59 – v řešení úlohách (úloh), apod.)

Předložená práce svým rozsahem (59 stran textu) i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Prokázala dobrou znalost základní metodologie pedagogického výzkumu a schopnost provádět akční výzkum.

Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **velmi dobře**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponent

V Plzni dne 6. května 2021